

Tekninen lautakunta 17.11.2021 § 110

§ 110

Valtuustoaloite kaupunkiviihtyvyyden lisäämiseksi puita istuttamalla (kh/kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Mannermaa Anne
Hänninen Salla
Ihalainen Leena
Siivola Meiri
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunkitekniikan johtaja Tanska Harri

Tekninen lautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle ehdotettavaksi edelleen valtuustolle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Risto Nevanlinnan ym. 30.8.2021 tekemään valtuustoaloitteeseen kaupunkiviihtyvyyden lisäämisestä puita istuttamalla sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutettu Risto Nevanlinna ja 32 muuta valtuutettua ovat tehneet 30.8.2021 valtuustoaloitteen kaupunkiviihtyvyyden lisäämiseksi puita istuttamalla.

Aloitteessa ehdotetaan, että Espoo asettaa kunnianhimoisen tavoitteen esimerkiksi seuraavan 10 vuoden aikana istutettavien puiden määrästä, tarkoituksena vihreyden ja viihtyisyyden lisääminen asutuksen ja muun rakennetun ympäristön piirissä sekä mm. hiilensidonta. Helsingissä on äskettäin päätetty 100 000 puun istuttamisesta seuraavien 15 vuoden aikana, ja vastaavia tavoitteita on tiettävästi asetettu muissakin kaupungeissa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Puilla on iso merkitys viihtyisän ja vehreän kaupunkitilan kannalta.

Asemakaavoissa huomioidaan puustoa määräämällä sitä säilytettäväksi tai määräämällä uutta istutettavaa puustoa. Uusia puiden merkintöjä on kaavoissa sekä viihtyisyyden ja kaupunkikuvan parantamiseksi että liito-oravien reittien vaatimuksista.

Katutiloista tavoitellaan toimivia kaikille liikkumismuodoille ja vehreitä sekä viihtyisiä, jotta ne kannustavat myös kävelemään. Puiden avulla voidaan parantaa pienilmastoa, kuten esimerkiksi vähentää lämpösaarekeilmiötä tai tuulisuutta ja lisätä siten ympäristön viihtyisyyttä. Puut toimivat myös merkittävinä hiilinieluinä. Katupuiden istuttaminen lisää luonnon monimuotoisuutta tarjoten kasvi- ja eläinlajeille elinympäristöjä. Täysikokoinen puu imee kuumana kesäpäivänä satoja litroja vettä, joten puilla voi olla merkittävä rooli myös alueen hulevesien hallinnassa. Puiden hyödyntäessä hulevesiä, voidaan myös välttyä kasvattamasta hulevesiviemäriverkoston kokoa, mikä vähentää infran rakennuskustannuksia ja vähentää puiden kastelutarvetta. Katutiloilla on tärkeä rooli myös maanalaisen johtojen sijoittamisessa ja ne osaltaan vaikuttavat katutilan isojen puiden sijoittamiseen. Katutilan mitoitus tutkitaan asemakaavaa valmisteltaessa ja varataan tilaa kaikille toiminnoille, huomioiden riittävä jousto seuraaviin suunnitteluvaiheisiin. Katutiloilla on myös hierarkkista eroa. Leveä puistokatu puuriveineen hahmottuu kaupunkitilassa pääreitteinä.

Asemakaavaa valmisteltaessa tutkitaan korttelialueilla olevan puuston säilyttämistä ja uusien puiden sijoittamista. Kaupunkikuvassa merkittäviä puita merkitään yksittäisenä säilytettäväksi tai laajempina alueina tilanteesta riippuen. Tiiville ja tehokkaille asuntokortteleille laaditaan korttelisuunnitelma, jossa on suunniteltu pihan toimintoja niin että myös puille ja muulle viherrakenteelle on tilaa. Korttelialueiden viherrakenteen tavoitteita on määritelty myös viherkertoimella.

Kaupunkitekniikan keskus suunnittelee, rakentaa ja kunnossapitää asemakaavan mukaisia yleisiä alueita. Katualueiden osalta katusuunnitelmassa tarkennetaan katutilan mitoitusta ja puiden istuttamisen mahdollisuuksia sekä kaupunkikuvallisia tavoitteita. Tavoitteena on luoda vehreitä, viihtyisiä ja turvallisia katutiloja. Katusuunnittelun lähtökohtana on asemakaavaan varattu katutila. Suunnittelussa sovitetaan yhteen katualueelle sijoitettavat paikoitus- ja pysäkkialueet, tapauskohtaisesti myös muut huolto- tai pelastusjärjestelyt, jalankululle ja pyöräilylle varatut reitit, maanalaiset kunnallistekniset rakenteet sekä operaattoreiden edellyttämät tilavaraukset, katualueen kuivatus- ja hulevesijärjestelmät, liikenteenopastusjärjestelmät sekä katutilaan sijoitettavat varusteet ja kalusteet. Suunnittelussa huomioidaan myös tärkeät näkemät ja mahdolliset lumitilat. Suunnittelua ohjaa myös kunnossapito.

Katupuut istutetaan yleensä yhtenäiselle katuviheralueen välikaistalle tai katualueen reunapientareelle.

Kivetylle alueelle istuttaessa (esim. aukiot, torit), käytetään erikoisrakenteita kuten esim. kantavaa kasvualustaa tai biohiilestä tehtyä kasvualustaa. Kapeille tonttikaduille sijoitetaan tapauskohtaisesti katupuuta. Tonttikatujen ilmeeseen vaikuttaa oleellisesti rajautuvan asutuksen piha-alueet kasvillisuuksineen sekä puistojen ja luonnontilan vehreys. Katupuina pyritään käyttämään katualueelle soveltuvia lajikkeita, joiden koko, muoto, kestävyys ja saatavuus ohjaavat puuvalintaa. Tavoitteena on lisätä katupuiden monilajisuutta. Monilajisuudella parannetaan ekologisuutta ja monipuolisempaa kaupunkikuvaa.

Puistoihin suunnitellaan kaupunkikuvallisesti laadukkaita, viihtyisiä ja toimivia sekä turvallisia kaupunkitiloja. Puistojen kasvivalikoimissa on mahdollisuus käyttää katualueella laajempaa materiaalivalikoimaa esim. jaloja lehtipuita, erikoismuotoja ja värejä ja erilaisia kukkivia puita,

hulevesirakenteita ja kierrätysmateriaaleja. Puisto- ja katualueille sijoittuvien puiden lisäksi kaupunki toteuttaa esim. liito-oravapuiden istuttamista ja metsitystutuksia.

Espoon kaupunki panostaa kaupunkiviihtyvyyteen ja toteutus perustuu hyvin laadittuihin suunnitelmaratkaisuihin ja rakentamiseen, laadukkaisiin materiaaleihin ja ammattitaitoiseen hoitoon.

Muutama esimerkki lähivuosina jo toteutetuista sekä tulevista puuistutusmääristä:

- Silkkiniityn puiston eteläreunan kunnostuksen yhteydessä v. 2019–2020 istutettiin 157 kpl runkokuuta, joista osa tuli liito-orava yhteyden parantamiseksi ja 345 metsitystainta.
- Matinkylän asukaspuistoon istutettiin vuonna 2021, 85 puuta ja Matinraitin 11 puuta uusittiin.
- Vermon alueelle (Majurinpuisto, Perilän puisto, Runoratsunpuisto, Meriniityn puisto, Hatzinanpuisto, Inkerinranta ja Perkkäänpuronpuisto) on suunniteltu ja osin toteutettu yhteensä 386 lehtipuuta ja 94 havupuuta.
- Matinkylän Tynnyripuistoon on suunnitteilla n. 50 lehtipuuta ja n. 20 havupuuta. Kohde toteutetaan 2022–2023.
- Finnooseen Syvänsalmenpuistoon istutetaan vuonna 2022–2023 n. 120 kpl lehtipuuta ja 20 havupuuta, joista osa liito-oravayhteyden parantamiseksi. Lisäksi tehdään metsitystutuksia metsätaimilla.
- Latokaskeen istutettiin 121 kpl liito-oravapuita vuonna 2021.
- Espoonväylän eteläosan katualueelle on istutettu 347 puuta.

Keran eteläosan kaava-alueen suunnittelussa lähtökohtana on viihtyisät ja vihreät kaupunkitilat. Yleisille alueille on kaavailtu useita satoja uusia puuistutuksia.

Gräsanojan hankkeessa on suunniteltu istutettavan joen varteen välille Iirislahti-Mankkaa useita satoja uusia puita.

Valtuustoaloitteessa esitetään kaupunkia asettamaan tavoite puiden istuttamisen määrästä esim. 10-vuotiskaudelle. Valtuustoaloitteen esitys on hyvin perusteltu ja kannatettava. Kaupunkitekniikan keskus istuttaa vuosittain erilaisille kunnossapidettävillä viheralueilla noin sata suurempaa taimistopuuta sekä useita tuhansia metsitystaimia. Esitämme, että jatkamme hyvän suunnittelun, toteutuksen ja kunnossapidon käytännön periaatteita ja puiden arvostamista kaupunkiympäristössä. Rakentamisen vaikutuksia arvioitaessa kiinnitetään entistä enemmän huomiota puiden säilymisen edellytyksiin. Puiden kuntoa kartoitetaan ja seurataan tarkemmin. Puita koskevaa rekisteritietoa kehitetään, esimerkiksi puiden paikkatiedon ja kunnan osalta. Kaupunkitekniikan keskus on käynnistänyt huonokuntoisten katupuiden uusimiseksi ohjelman laatimisen, jonka perusteella laaditaan suunnitelmat ja toteutusaikataulut kunnostettaville katuosuuksille seuraavan 10-vuotiskauden aikana. Työhön liittyy oleellisesti myös kustannusten selvitys ja esitykset tuleviin investointien talousarvioihin.

Istutettavien puiden määrään voidaan sitoutua hyväksytyjen suunnitelmien ja toteutettavan investointien rakentamishjelman kautta. Mikäli rakentamisen kehitys jatkuu saman suuntaisena ja investointimahdollisuudet säilyvät, kaupunki voi toteuttaa noin 5000 puistopuun istutuksen 10-vuotiskaudella. Tämän lisäksi kaupunki toteuttaa metsitystaimilla istutettavia alueita.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite kaupunkiviihtyvyyden lisäämiseksi puita istuttamalla

Tiedoksi